

Mundtlighed og Offentlighed opstilles i Grundlovens § 74 som Formaal for hele Retspleiens Omordning. Disse Grundfætninger vedkomme altsaa Strafferetspleien i lige Grad som den borgerlige Retspleie, og Rigtigheden af det Diemed, at begge Forgrentinger af Retspleien komme til at hvile paa en fælles Retsorganisations Grundlag, maatte stille det som en af Opaverne for Kommissionen, saa vidt Hensynet til Gennernes forffjellige Karakter tillod det, at gjennemføre Mundtlighedsprincippet paa en i Hovedtrækkene ensartet Maade paa begge Omraader. Denne Opgave er fuldstændig løst i de foreliggende Udkast, og allerede derved adskiller Forslaget om Straffeprocessen sig væsentlig fra de ældre, ovenfor omtalte Forslag om denne Del af Retspleien. For disse var Hovedopgaven Ordningen af Processen i de Straffefager, til hvis Paadømmelse Rævninger skulde medvirke, og paa dette Omraade havde de, overensstemmende med alle Forbilleder, gjennemført en virkelig Mundtlighed. Udenfor hine Sager toge de ældre Udkast det derimod mindre strengt med denne Grundfætning. Man mente her paa samme Maade, som Tilfældet tidligere allevegne havde været med den borgerlige Retspleie, at kunne hjælpe sig med langt Mindre. Først den nyeste Tids Behandling af de herhen hørende Spørgsmaal har bragt det til Klarhed, at de Grunde, der tale for Mundtligheden, ikke ere eiendommelige for Rævningesager.

At det foreliggende Udkast om Strafferetspleien ved den ensartede Gjennemførelse af Mundtlighedsprincippet har kunnet nærme sig saa meget til Udkastet om den borgerlige Retspleie, som det er Tilfældet, er vel en ubestridelig Fordel, men deri alene ligger selvfølgelig ikke et tilstrækkeligt Forsvar for Rigtigheden af dette Princips Gjennemførelse i Straffeprocessen. En selvstændig Prøvelse af Mundtlighedsprincippets Betydning for Straffeprocessen vil vise, at ikke alle de Betragtninger, der tale for dette Princip i den borgerlige Retspleie, passe paa samme Maade i Straffeprocessen under alle Forudsætninger, men at de kun med fuld Styrke kunne gjøres gjældende her, naar Straffeprocessen forudsættes at skulle bygges paa Anklagegrundfætningen i Stedet for paa det inkvisitoriske Princip, som behersker den nugjældende Ret.

Ganske vist kan der ikke uden Grund ankes over, at den nuværende Straffeprocess ofte er langsom, og vel bærer den skriftlige Procedure i Domsbehandlingen ved Justitsager og i endnu højere Grad Vidbløftigheden ved den for Domsprøvelsen nødvendige Skriftlighed af Forundersøgelsen en væsentlig Del af Skylden herfor. Men Hovedgrunden til, at en stor Del Straffesagers Behandling trækker i Langdrag, ligger dog i den Tid, som Forhøret over den Sigtede, naar han ikke afgiver Tilstaelse, skjøndt grundet Mistanke vedbliver at hvile paa ham, nødvendig medtager. Skal Forhøret over den Sigtede beholde den samme Betydning, som det nu har, vil denne Grund til Forhaling ikke kunne undgaa, hvorledes end Processen indrettes. Og under denne Forudsætning vilde det da kunne blive et Spørgsmaal, om den i Forhold hertil mindre betydelige Fremstydelse af Sagen, som kunde vindes ved Mundtligheden, ikke omtrent lige saa godt kunde opnaas paa anden Maade, f. Ex. ved, som Kommissionens Mindretal (Nafing) antyder, at opgive Anvendelsen af Aktorer og, naar den Sigtede ønsker det, ogsaa af Defensorer i de første Instantser, ved at udvide Kredsen af de Sager, hvor der i Stedet for det ordinære Antal af tre Instantser kun indrømmes to, og ved andre lignende Forholdsregler, der ikke medførte indgribende Forandringer i det Bestaaende.

Naar det dernæst, efter hvad ovenfor er bemærket, er en Hovedgrund til at indføre Mundtlighedsprincippet i sin fulde Udstrækning i Civilprocessen, at det alene derved er muligt at afhjælpe den Mangel paa Evne til at bringe den virkelige Sandhed for Dagen, som især Udelukkelsen af al Afgang til at fordre personlig Forklaring af Parterne og den tunge Vidneafhørelse paa trykker den nu gjældende Civilproces, er det indlysende, at en Straffeprocess, der i fuldeste Maal drager Nytte af det Middel til Sandhedens Udfindelse, der ligger i Forhøret over den Sigtede, og som heller ikke binder Vidneafhørelsen til Civilprocessens stive Former, ikke eller i alt Fald ikke i samme Grad un-